WR

WEALTH**REPORT**2019

J&T BANKA

J&T BANKA
WEALTH REPORT 2019

Unikátny výskum o správaní, názoroch a zámeroch slovenských a českých dolárových milionárov, ktorý iniciovala **J&T Banka**, expert na investície a na správanie majetných a náročných ľudí.

VITAJTE VO SVETE MILIONÁROV

Vitajte vo svete bohatých a úspešných!

Od vstupu Slovenska do Európskej únie ubehlo presne 15 rokov a naša krajina je dnes jej pevnou súčasťou. Exkluzívny prieskum J&T Banka Wealth Report 2019 medzi dolárovými milionármi ukazuje, že bohatí Slováci na ňom oceňujú najmä bezbariérový prístup na spoločný trh a príchod zahraničných investorov. Po vyše dekáde od prijatia eura vidia najväčšie pozitíva v zjednodušení obchodnej výmeny, v znížení transakčných nákladov a v kurzovej stabilite.

Po období niekoľkoročného hospodárskeho rastu začínajú dnes podľa prieskumu slovenskí milionári pociťovať chladnutie ekonomiky. Hovoria však, že prípadnej krízy sa neboja, sú totiž skúsenejší a lepšie pripravení. Až 70 percent z nich tvrdí, že by počas nej nepanikárili a aktíva by nepredávali tak, ako pri tej poslednej. Naopak, krízu by využili na výhodné investovanie, pretože si uvedomujú, že cena aktív bude rásť.

V čase spomaľovania sa globálnej ekonomiky, neistoty okolo čínsko-americkej obchodnej vojny a otáznikov okolo brexitu očakávajú najvyšší zisk od nehnuteľností a od stavebných pozemkov. Medzi tradičnými investičnými nástrojmi majú najlepšie postavenie akcie zahraničných firiem a korporátne dlhopisy, ktoré dokresľujú podnikateľského ducha našich bohatých a ich vieru v podnikanie. Ako poistku uchovávateľa hodnoty vnímajú vo zvýšenej miere investície do zlata, naopak, menej už dôverujú startupom.

Som hrdá na to, že J&T Banka ja partnerom finančných rozhodnutí úspešných Slovákov už 13 rokov. Teší ma, že v prieskume označili za najužitočnejší zdroj informácií pri investovaní bankárov. Je to výborná vizitka našej práce. Do budúcnosti je však pre nás zároveň záväzkom poskytovať našim partnerom vždy najlepšie produkty a služby na trhu. Práve poznanie ich myslenia, správania a potrieb posúva náš vzájomný vzťah vpred.

Prijmite pozvanie do sveta úspešných.

Anna Macaláková
Riaditeľka J&T Banky na Slovensku

DOLÁROVÍ MILIONÁRI V KOCKE

Najzaujímavejšie zhodnotenie očakávajú od realít, najmä od rezidenčných nehnuteľností a od stavebných pozemkov.

Stále investujú do podnikania a do firiem, najčastejšie formou zahraničných akcií a korporátnych dlhopisov.

Vezú sa na globálnom trende nárastu ceny zlata, vnímajú ho ako poistku proti zvýšeným geopolitickým neistotám, zhoršenému ekonomickému výhľadu a opätovnému uvoľňovaniu menovej politiky.

Cítia zhoršenie ekonomickej situácie a domácu investičnú klímu hodnotia pre svoje investície menej pozitívne.

Viac ako polovica milionárov očakáva krízu najneskôr do dvoch rokov. Nepanikária a vnímajú ju ako príležitosť na výhodné nákupy.

Prikláňajú sa k názoru, že tvorba a udržanie majetku sú síce náročnejšie než v predchádzajúcich rokoch, napriek tomu však tri štvrtiny z nich oproti vlaňajšku zbohatli, pätina z nich o viac ako 10 percent.

K nárastu ich bohatstva najviac prispeli príjmy z vlastného podnikania alebo zo zamestnania.

Najužitočnejším zdrojom informácií pri investovaní sú pre nich bankári, finančné analýzy, pracovné kontakty či obchodní partneri.

Investujú dlhodobo a pravidelne, nešpekulujú na trhové cykly.

K potrebe investovať ich ženie túžba zaistiť si súčasný životný štandard aj do vzdialenej budúcnosti.

Najväčší rast očakávajú v technologickom sektore, v cestovnom ruchu či v oblasti odpadového hospodárstva a sociálnych služieb. Do týchto odvetví plánujú tiež investovať.

Za sľubné odvetvia, do ktorých investovali, označujú finančné služby, energetiku a stavebníctvo.

Európsku úniu hodnotia pozitívne najmä pre bezbariérový prístup na spoločný trh, príchod zahraničných investorov či vonkajší tlak na uskutočnenie reforiem. Jej dôležitosť vidia aj v bezpečnosti krajiny.

Najväčšiu výhodu eura vidia v zjednodušení zahraničného obchodu, v znížení transakčných nákladov pri konverzii mien a v kurzovej stabilite.

Myslia si, že ľudia si vytvárajú názor len na základe titulkov článkov a nevenujú pozornosť celému textu, stávajú sa tak povrchnejšími a nepoznajú kontext udalostí.

Pri hodnotení objektívnosti informácie skúmajú jej zdroj a dôverujú jej na základe toho, ktoré médium ju prinieslo.

Stoja na strane verejnoprávnych médií, ktoré sú podľa nich dôležitou súčasťou spoločnosti a mali by si udržať nezávislosť.

Médiám vyčítajú bulvarizáciu, nie sú fanúšikom alternatívnych médií šíriacich aj konšpirácie a považujú ich za škodlivé pre demokraciu a trhovú ekonomiku.

Nízku finančnú gramotnosť označujú za jeden z kľúčových problémov našej spoločnosti.

Priznávajú náročnosť výchovy detí k finančnej a investičnej gramotnosti v období nadbytku.

AKO DOLÁROVÍ MILIONÁRI VYZERAJÚ

Dolároví milionári na Slovensku majú v priemere 50 rokov (v Česku 53). V oboch krajinách je zrejmý nárast počtu mladších milionárov vo veku do 40 rokov. Môže ísť o úspešných novodobých podnikateľov či o startupistov. Stále platí, že svet dolárových milionárov je predovšetkým svetom mužov, a to najmä majiteľov firiem a podnikateľov.

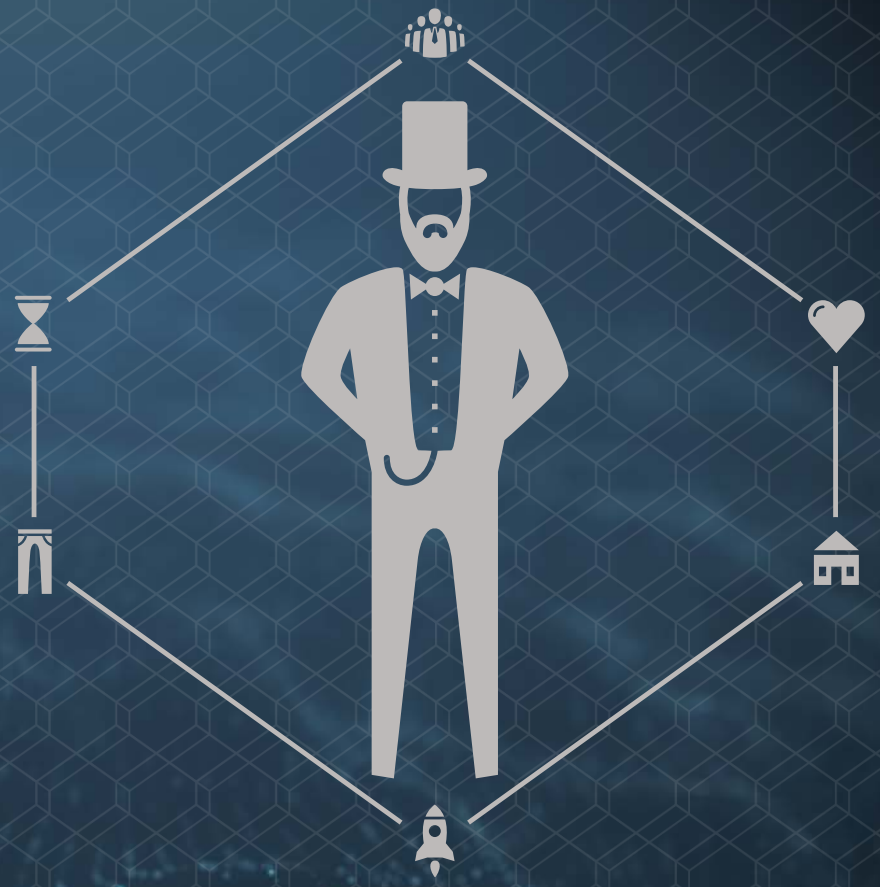

STRIEBRO VO VLASOCH

Pri pohľade na medzinárodné porovnanie sú naši dolároví milionári ešte stále mladí. Podľa amerického Spectrem Group Survey 2019 je priemerný vek dolárových milionárov 62 rokov, podľa prieskumu UBS/PwC Billionaires Insight 2019 je priemerný vek ultraboháča vo svete 63,5 roku a v krajinách východnej Európy 57 rokov. A napokon Hurun Global Rich List 2019 zistil, že priemerný vek dolárových miliardárov dosahuje 64 rokov.

Aj v zahraničí sú podľa Wealth X World Ultra Wealth reportu 2019 milionármi predovšetkým self made ľudia, teda tí, ktorí zbohatli vlastným pričinením (67,7 %), dedilo len 8,5 % a zvyšný podiel sú dediči, ktorí však svojím podnikaním majetok znásobili. Report Hurun 2019 má veľmi podobné štatistiky, ktoré ukazujú, že 65 % ultraboháčov zbohatlo samostatne a 35 % majetok zdedilo, no tri štvrtiny dedičov ho dokázali výrazne zveľadiť.

MUŽSKÝ SVET

Svet slovenských aj českých dolárových milionárov je konštantne svetom mužov. Na Slovensku tvoria muži 88 % bohatých, v Česku 85 %. Žien je vo vodách našich úspešných dlhodobo okolo 10 %.

Hoci v zahraničí vo svete bohatých tiež prevažujú bohatí muži, v roku 2019 došlo podľa zahraničného Wealth X World Ultra Wealth Report 2019 k razantnému zvýšeniu počtu bohatých žien, ktorých podiel predstavuje 14,6 %.
Medzi milionármi s majetkom aspoň 30 miliónov dolárov do 50 rokov je tak žena každým piatym boháčom. Hurun Global Rich List ukazuje rastúci podiel žien medzi dolárovými miliardármi, v minulom roku dosiahol číslo 15,5 percenta.

Príčinu rozdielu v počte domácich a zahraničných bohatých žien možno hľadať v pôvode majetku. Ženy totiž medzi bohatými figurujú skôr vo viacgeneračnom pohľade ako tie, ktoré bohatstvo udržujú a odovzdávajú ďalej. Menej často sú už tými, ktoré zažili podnikateľský úspech a vzostup medzi bohatých.

Očakávame však, že počet milionárok by mal u nás aj vo svete v budúcnosti rásť rýchlejšie ako počet majetných mužov. Dôvodom je rast ženskej emancipácie. V 21. storočí už nie sú len ženami v domácnosti, ale majú rovnaké vzdelanie, postavenie a príležitosti ako muži.

PODNIKATEĽ DO ŠPIKU KOSTÍ

Hlavným zdrojom príjmu slovenských a českých milionárov je aj naďalej podnikanie. Nie je teda prekvapujúce, že najviac dolárových milionárov aktuálne zastáva post majiteľa či konateľa firmy (v SR 58 %, v ČR 43 %) alebo samostatne zárobkovo činnej osoby (6 % v SR, 13 % v ČR,). Celých 8 % českých a 5 % slovenských bohatých je vo funkcii člena dozornej rady alebo predstavenstva. V dôchodku je potom 10% českých a 8 % slovenských dolárových milionárov. Rolu zamestnanca zastáva 12 % na vedúcich postoch (8 % v SR) a ako špecialista 3% českých bohatých (5 % v SR).

DOLÁROVÍ MILIONÁRI VO SVETE INVESTÍCIÍ

NEHNUTEĽNOSTI, POZEMKY, ALTERNATÍVNE INVESTÍCIE A AKCIE VEDÚ

Slovenskí dolároví milionári veria z hľadiska výnosu dlhodobo najviac rezidenčným nehnuteľnostiam (39 %) a stavebným pozemkom (36 %).

Aj napriek určitému medziročnému prepadu sa medzi najlepšie hodnotené investície z pohľadu najzaujímavejšieho zhodnotenia radia aj akcie zahraničných firiem (24 %). Prepad o 7 percentuálnych bodov môžeme pripísať kombinácii vysokých úrovní akciových trhov a bohatých valuácií v časoch spomaľovania globálneho ekonomického rastu, ako aj rastu firemných ziskov. U slovenských milionárov patria k stáliciam alternatívne investície (23 %) či poľnohospodárska pôda, ktorá si oproti vlaňajšku mierne polepšila (23 %).

Aj u českých dolárových milionárov sa radia stavebné pozemky a nehnuteľnosti k investíciám, od ktorých českí dolároví milionári čakajú najvyššie zhodnotenie.

Najzaujímavejšie zhodnotenie od nich očakáva v prípade stavebných pozemkov 41 %, rezidenčných nehnuteľností 36 % a iných nehnuteľností 26 % tuzemských milionárov. Vysoké očakávanie pri nehnuteľnostiach je dôsledkom silného dopytu po nich, obmedzenej ponuky a uvoľnenej menovej politiky. Alternatívnym investíciám, akciám zahraničných firiem či korporátnym dlhopisom verí z hľadiska doručenia najzaujímavejšieho výnosu približne pätina českých dolárových milionárov. Akcie tuzemských firiem tak tento rok dosiahli historické maximum, keď od nich očakáva najzaujímavejší výnos 12 % českých dolárových milionárov.

Z nasledujúcich typov investícií vyberte, prosím, tie, od ktorých možno podľa Vás v súčasnosti očakávať najzaujímavejšie zhodnotenie (%).

NEJZAUJÍMAVEJŠIE INVESTÍCIE (2019) – POROVNANIE ČR VS. SR

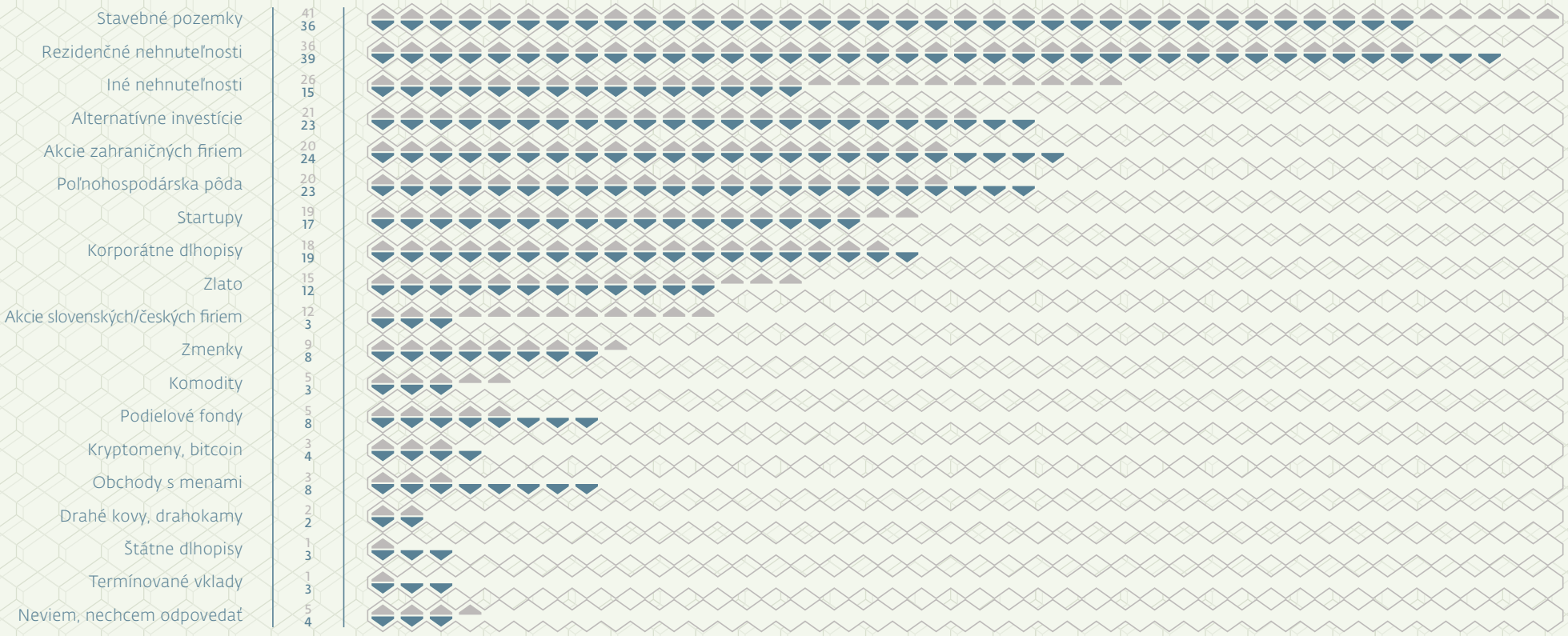

NEHNUTEĽNOSTI SÚ SYMBOLOM NAJZAUJÍMAVEJŠIEHO VÝNOSU

Ak sa pozrieme na vývoj očakávania najzaujímavejšieho výnosu, dominujú stavebné pozemky, ktoré sa na Slovensku tešia obľube dlhodobo. V Česku im v prieskume prejavila dôveru tretina dolárových milionárov. Očakávania vyššieho výnosu sú v prípade pozemkov hnané predovšetkým ich klesajúcim počtom najmä v oblasti veľkých miest a ich okolia. Na raste cien sa nemalou mierou podieľa tiež zdĺhavý proces vydávania stavebných povolení brzdiaci rýchlosť výstavby, ktorá sa tak predražuje a vedie k rastu predajných cien. O vysokej administratívnej a časovej náročnosti procesu vydania stavebného povolenia jasne hovorí medzinárodný report Svetovej banky Doing business 2019, kde sa naše krajiny umiestnili celosvetovo na 143. priečke (SR) a 156. priečke (ČR).

Rezidenčné nehnuteľnosti patria medzi investície, od ktorých milionári dlhodobo očakávajú najväčšiu návratnosť investícií. Na Slovensku vykázali najvyšší medziročný nárast, keď sa počet dolárových milionárov očakávajúcich najvyššie zhodnotenie práve od nich bezmála zdvojnásobil. V Česku dosiahli tento rok historický vrchol, keď od nich očakáva najvyššie zhodnotenie 36 % dolárových milionárov.

Atraktivitu tohto druhu realít umocňujú pretrvávajúci silný dopyt po bývaní pri silnom trhu práce s rekordne nízkou mierou nezamestnanosti, nízke a ďalej klesajúce úrokové sadzby a dynamicky rastúce disponibilné príjmy.

Ani regulačné opatrenia NBS realitný trh podstatnejšie neochladili. Navyše ponuka bytov výrazne zaostáva, keď je zásoba voľných bytov na Slovensku najnižšia od roku 2012 a v Bratislave dokonca za posledných 15 rokov. Na realitnom trhu preto ani trocha necítiť spomalenie tempa ekonomického rastu. Ani analýzy najrôznejších bánk a realitných expertov nenaznačujú, že by sa trh aj napriek svižnému nárastu cien nachádzal v bubline.

INVESTÍCIE DO FIRIEM: ÁNO AJ NIE

Dolároví milionári sú predovšetkým podnikatelia. Podnikanie je im teda blízke a vedia, že na aktivitách spojených s biznisom sa dá zarobiť. Aj to je dôvod, prečo hľadajú investičné príležitosti spojené s podnikaním, a nielen s tým vlastným.

Akcie zahraničných firiem sú vnímané ako tretia (24 %) najzaujímavejšia investícia. Hoci patria dlhodobo medzi aktíva, ktoré vedia doručiť podľa milionárov najzaujímavejšie zhodnotenie, tento rok sa mierne prepadli. Prispieť k tomu mohla kombinácia vysokých úrovní akciových trhov, kde sa americké pohybujú na rekordných maximách a bohatých valuácií na jednej strane a hrozby spomaľovania svetovej ekonomiky v kombinácii s neistotou okolo čínsko-americkej obchodnej vojny na strane druhej.

Či už ide o akcie zahraničných alebo domácich firiem, oboje majú dlhodobé miesto v portfóliu tuzemských milionárov. V podobnej obľube českých dolárových milionárov sú tiež korporátne dlhopisy. Tie na Slovensku zažili medziročný pokles o 13 percentuálnych bodov na historicky najnižšiu úroveň. Výkyv možno pripisovať predovšetkým negatívnej mediálnej kampani a upozorneniam NBS, ktorá varuje pred investíciami do korporátnych dlhopisov a poukazuje na ich riziká bez akéhokoľvek rozlíšenia kvality emitentov cenných papierov, ich zabezpečenia či prípadných ručiteľov. U investorov sa tak v hlave spojili „špinavé" verejne neobchodované dlhopisy so svetom regulovaných cenných papierov obchodovaných na burze.

Zaujímavý v oboch krajinách je prepad pri investíciách do startupov, za investíciu s najzaujímavejším zhodnotením ich označilo na Slovensku 17 % a v Česku 19 % dolárových milionárov. Príčinou môže byť nielen očakávané spomalenie ekonomiky, ale tiež fakt, že investície do začínajúcich firiem sú časovo aj finančne náročné a nemusia mať zakaždým pozitívny výsledok. Zdá sa, že dolároví milionári teda v prípade investícií do nerozbehnutých a začínajúcich biznisov pribrzdili a hľadajú alternatívy, ako investovať do rozbiehajúceho sa biznisu aj inými spôsobmi ako priamym vstupom.

ZBERATEĽSKÉ AKTÍVA

U slovenských milionárov patria k stáliciam alternatívne investície, keď od nich očakáva najzaujímavejšie zhodnotenie 23 % z nich. Špeciálne v prípade spomaľovania ekonomického momenta rastie o ne záujem, keďže vykazujú nulovú či dokonca zápornú koreláciu s tradičným ekonomickým cyklom a s akciovými trhmi.

NAMIESTO TECHNOLÓGIÍ ZLATO

V oboch krajinách možno pozorovať návrat k zlatu a odklon od kryptomien. Kryptomeny, hoci nie sú závislé na kvantitatívnom uvoľňovaní centrálnych bánk, nesplnili očakávania dolárových milionárov z hľadiska nezávislej meny a bezpečnej investície. Najzaujímavejšie zhodnotenie tak od nich tento rok čaká o viac ako polovicu menej bohatých, čo sú 4 % slovenských a 3 % českých dolárových milionárov.

Naopak je to pri zlate, kde možno pozorovať vplyv globálneho trendu nárastu ceny. Počet tuzemských dolárových milionárov očakávajúcich najzaujímavejšie zhodnotenie sa pri tejto komodite v oboch krajinách zdvoj- či strojnásobil. Za rastom môže stáť tiež očakávané spomalenie ekonomiky, zvyšujúca sa neistota na globálnych trhoch či nízke až záporné úročenie bezpečne vnímaných štátnych dlhopisov, ktoré atraktivitu zlata zdvíhajú a nabádajú k väčšiemu zaisteniu proti riziku. Rast atraktivity zlata zvyšuje aj opätovný cyklus uvoľňovania menovej politiky v Spojených štátoch amerických či v eurozóne.

? Od ktorých typov investícií možno v súčasnej dobe očakávať najzaujímavejšie zhodnotenie (%)?

NAJZAUJÍMAVEJŠIE INVESTÍCIE (2015 – 2019)

	2019 ČR	2019 SR	2018 ČR	2018 SR	2017 ČR	2017 SR	2016 ČR	2016 SR	2015 ČR	2015 SR
Stavebné pozemky	41	36	39	35	38	18	34	25	26	11
Rezidenčné nehnuteľnosti	36	39	29	20	33	15	23	16	22	8
Iné nehnuteľnosti	26	15	20	12	15	11	11	11	13	13
Alternatívne investície	21	23	20	24	10	24	18	23	17	16
Akcie zahraničných firiem	20	24	20	31	18	32	18	22	25	31
Poľnohospodárska pôda	20	23	18	19	28	21	41	18	34	15
Startupy	19	17	35	25	27	15	26	27	23	25
Korporátne dlhopisy	18	19	16	32	17	21	10	22	9	21
Zlato	15	12	5	6	7	10	16	18	3	9
Akcie slovenských/českých firiem	12	3	9	4	6	1	3	3	4	1
Zmenky	9	8	11	13	10	17	12	15	13	22
Komodity	5	3	8	7	5	4	9	15	12	7
Podielové fondy	5	8	5	11	5	15	3	9	7	13
Kryptomeny, bitcoin	3	4	8	11	3	1	1	0	2	1
Obchody s menami	3	8	5	11	7	11	4	8	12	12
Drahé kovy, drahokamy	2	2	2	4	3	8	3	4	5	6
Štátne dlhopisy	1	3	2	4	2	3	3	5	4	8
Termínované vklady	1	3	2	1	2	3	1	5	1	4
Neviem, nechcem odpovedať	5	4	3	1	2	1	1	1	3	2

DOLÁROVÍ MILIONÁRI A EKONOMIKA

Hodnotenie investičnej klímy zo strany slovenských milionárov v porovnaní s minulým rokom kleslo a dostalo sa na úroveň roku 2016. Spomalenie ekonomiky očakáva celá slovenská spoločnosť.

ZHORŠENIE SITUÁCIE

Zhoršenia hodnotenia súčasnej ekonomickej situácie z hľadiska investícií vidíme po prvý raz za deväť rokov aj u českých dolárových milionárov (o 1 percentuálny bod). Pokleslo aj očakávanie u všeobecnej českej populácie.

NIE JE DÔVOD PANIKÁRIŤ

Nie je to po prvý raz, keď sa do investičného rozhodovania slovenských a českých dolárových milionárov vkradla neistota. Napríklad v roku 2016, počas ktorého sa kumulovali neistoty ohľadom migračnej krízy a konfliktu na Ukrajine, sme pozorovali príklon ku konzervatívnym a hmatateľným investíciám. Tohtoročné výraznejšie ochladenie a proklamované zhoršenie investičnej klímy možno vysvetliť spomaľovaním domácej a svetovej ekonomiky, rastúcou nervozitou okolo protekcionizmu v zahraničnom obchode, štrukturálnymi zmenami v čínskej ekonomike či neistotou spojenou s brexitom. Očakávanie spomalenia naprieč spoločnosťou možno pripisovať tiež médiám, ktoré otvárajú tému o možnom príchode krízy a často naznačujú pochmúrny výhľad v čase obyčajného cyklického spomalenia a návratu k normálu po rokoch nadtrendového rastu a prehrievania našej ekonomiky.

? Ako hodnotíte súčasnú ekonomickú situáciu v našej krajine?

HODNOTENIE SÚČASNEJ EKONOMICKEJ SITUÁCIE ČR / SR MILIONÁRI VS. ČR / SR POPULÁCIA

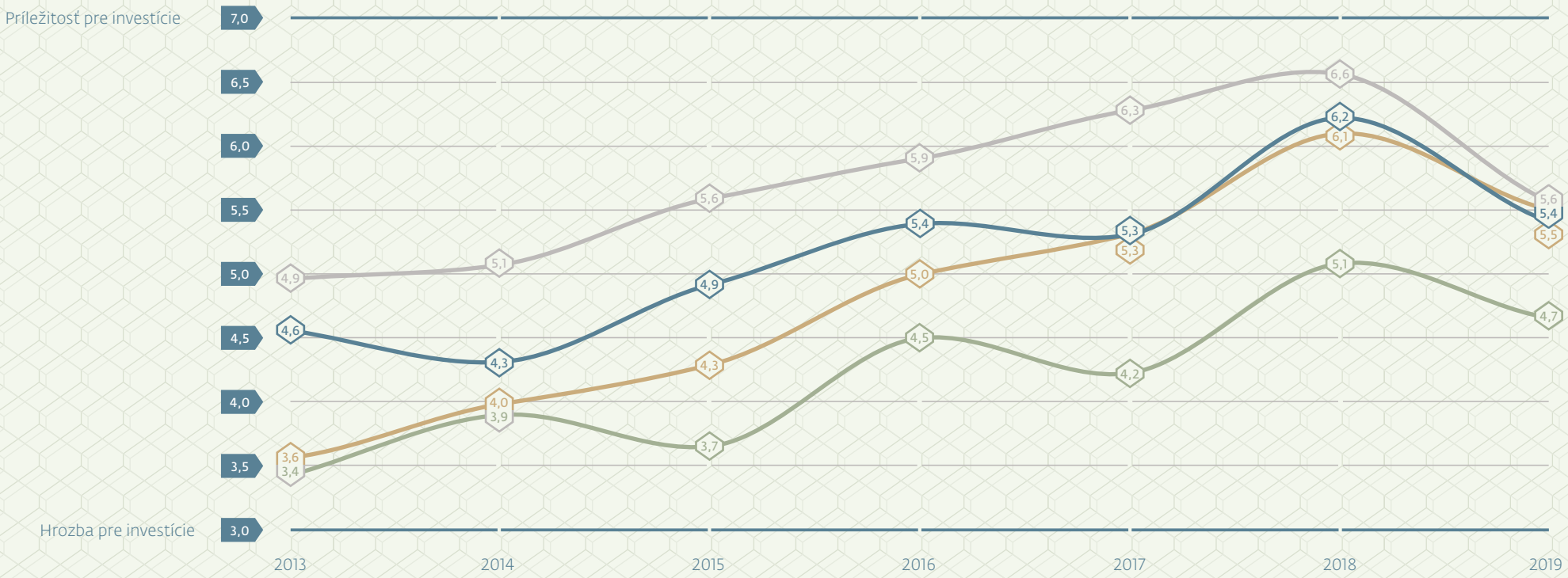

NAPRIEK RASTU SKEPSY STÁLE BOHATNÚ

Príchod zmeny či ekonomickej krízy odhadujú naši bohatí v horizonte dvoch až troch rokov. V tomto prípade sú o niečo skeptickejší než všeobecná populácia, keď ako podnikatelia či manažéri cítia v prvej línii spomalenie biznisu či pokles objednávok.

Naopak, bežná populácia sa stále teší zo silného trhu práce, dynamického rastu miezd a životnej úrovne. Takmer polovica dolárových milionárov (45 % SR, 49 % ČR) považuje v dôsledku politického a ekonomického vývoja tvorbu a udržanie bohatstva za náročnejšie ako v predošlých rokoch. Tento trend je však badateľný v celej Európe, kde je tvorba bohatstva zložitejšia, ale pri porovnaní Európy so zvyškom sveta sme na tom stále dobre.

Viac ako polovica našich dolárových milionárov hlási medziročný nárast majetku v rozmedzí 2 až 9 %, výrazný nárast o vyše 10 % uviedlo 18 % slovenských a 16 % českých dolárových milionárov. Bohatým z československého regiónu sa tak darilo lepšie ako zvyšku sveta. Podľa Wealth X World Ultra Wealth Reportu 2019 kleslo v minulom roku kombinované bohatstvo milionárov s majetkom aspoň 30 miliónov dolárov o 1,7 %, pričom v Európe to bolo o jedno percento, za čím stál najmä pokles cien na akciových trhoch. Report Capgemini 2019 hovorí o poklese hodnoty majetku svetových milionárov o 2,9 % a v Európe o 3,1 %, pričom príčinou bol takisto pokles cien rizikových aktív. Našich bohatých sa turbulencie na finančných trhoch nedotkli v takej miere, keďže nemajú takú výraznú expozíciu voči nim, ako je to v Európe či vo svete.

Za rastom bohatstva našich milionárov stojí predovšetkým ich podnikanie a z neho plynúci príjem. K nárastu bohatstva prispeli tiež investičné nehnuteľnosti, dlhopisy, akcie či alternatívne investície.

Jadro ich majetku teda tvorí firma a nehnuteľnosti, ktoré považujú viac za osobný ako za investičný majetok, investujú dlhodobo a pravidelne a nešpekulujú na trhové cykly. Prípadnú krízu vnímajú skôr ako príležitosť, ponechávajú si teda vyššiu hotovosť či viac likvidné investície, aby mohli využiť ponúkané príležitosti, ktoré môže priniesť spomalenie trhov.

Väčšina dolárových milionárov tiež tvrdí, že sú ostrieľanejší než pri poslednej kríze v roku 2008 a rozhodne by nepanikárili a nedali sa strhnúť k úniku z trhu, naopak, deklarujú, že v prípade poklesu sú pripravení dokupovať. Len štvrtina dolárových milionárov úpenlivo sleduje situáciu na trhu a v prípade nejakých väčších prepadov z trhov odchádza. Necelých 10 % priamo špekuluje na pokles akciových trhov či iných rizikových aktív.

Za najužitočnejší zdroj informácií pri investovaní označujú svojho bankára, finančné analýzy a pracovných či obchodných partnerov. Investičné potreby milionárov sa nelíšia od potrieb bežnej populácie, obe skupiny si chcú zaistiť súčasný životný štandard do vzdialenej budúcnosti. Milionári preto hľadajú ďalšie podnikateľské investície či príležitosti na nákup investičných nehnuteľností. Do úvahy berú fakt, že majú zodpovednosť za široký okruh ľudí vo svojom okolí, a nezabúdajú ani na snahu zabezpečiť deťom kvalitné vzdelanie.

? Sú v dôsledku politického a ekonomického vývoja v našej krajine vytváranie a udržanie bohatstva ťažšie než pred rokom?

ODPOVEDE DOLÁROVÝCH MILIONÁROV PRE ROK 2019 V %: ÁNO / NIE / NEVIEM

Na medzinárodné porovnanie boli za svet využité dáta Knight Frank Wealth Report 2019.

STRIEBORNÁ A CIRKULÁRNA EKONOMIKA

V blízkej budúcnosti slovenskí dolároví milionári očakávajú výrazný rast v oblasti IT služieb, cestovného ruchu, odpadového hospodárstva či sociálnych služieb a v starostlivosti o seniorov.

Technologický pokrok sa totiž zastaviť nedá a minulú dekádu zaznamenali technológie veľký pokrok a skvele sa darilo aj technologickému sektoru akciových trhov; to sú pravdepodobne hlavné dôvody, prečo aj dnes v odvetví IT vidia milionári veľký potenciál. Ten je navyše dopredu hnaný vierou dobehnúť svet a technologických lídrov. Sľubnosť investícií do tohto odvetvia si uvedomuje takmer 70 % českých dolárových milionárov (na Slovensku 54 %), ktorí plánujú investovať do odvetvia alebo doň už investujú. Technológie a technologický pokrok možno prepojiť s ďalším sľubným odvetvím, energetikou, od ktorej očakáva výrazný rast približne pätina dolárových milionárov a približne rovnaký počet hodlá do tejto oblasti vstúpiť (21 % ČR, 18 % SR).

Oblasť turistiky a cestovného ruchu je na Slovensku zasa v ostatnom čase výraznejšie podporovaná zo strany štátu či už nižšou sadzbou DPH na ubytovanie, alebo povinným zamestnaneckým benefitom v podobe rekreačných poukazov. Navyše milionári môžu na vlastné oči vidieť, ako sa budujú a zveľaďujú populárne turistické strediská vo Vysokých či v Nízkych Tatrách a ako v nich rastie počet turistov.

Odpadové hospodárstvo ako zástupcu cirkulárnej ekonomiky ženú dopredu čoraz viac medializované ekologické a klimatické zmeny či zelená „vlna“, ktorá je tlačená tiež politikou z Bruselu. Záväzky znížiť emisie a zvýšiť recykláciu odpadu vháňajú investície do spracovania odpadu, ktorý je v časoch celosvetovo rastúcej populácie problémom nejedného štátu. Sľubný vývoj si tak od odpadového hospodárstva sľubuje hneď štvrtina dolárových milionárov, približne polovica bohatých svoju investíciu plánuje.

Rýchlo starnúca populácia v našich krajinách je jednou z najväčších aktuálnych výziev, ktorej čelíme. Na Slovensku v minulom roku počet seniorov vo veku nad 65 rokov prvýkrát prevýšil počet detí do 14 rokov. Nedostatok sociálnych služieb, domovov pre seniorov či odbornej starostlivosti je tak čoraz pálčivejším problémom spoločnosti. K zvýšeniu atraktivity tohto odvetvia z hľadiska súkromných investícií, od ktorých si výrazný rast sľubuje okolo 20 % dolárových milionárov, prispieva aj nečinnosť štátu.

? Ktoré oblasti hospodárstva na Slovensku čaká podľa Vás v blízkej budúcnosti výrazný rast?

OČAKÁVANÝ RAST DANÝCH OBLASTÍ HOSPODÁRSTVA PODĽA ČR / SR MILIONÁROV (ÚDAJE V %)

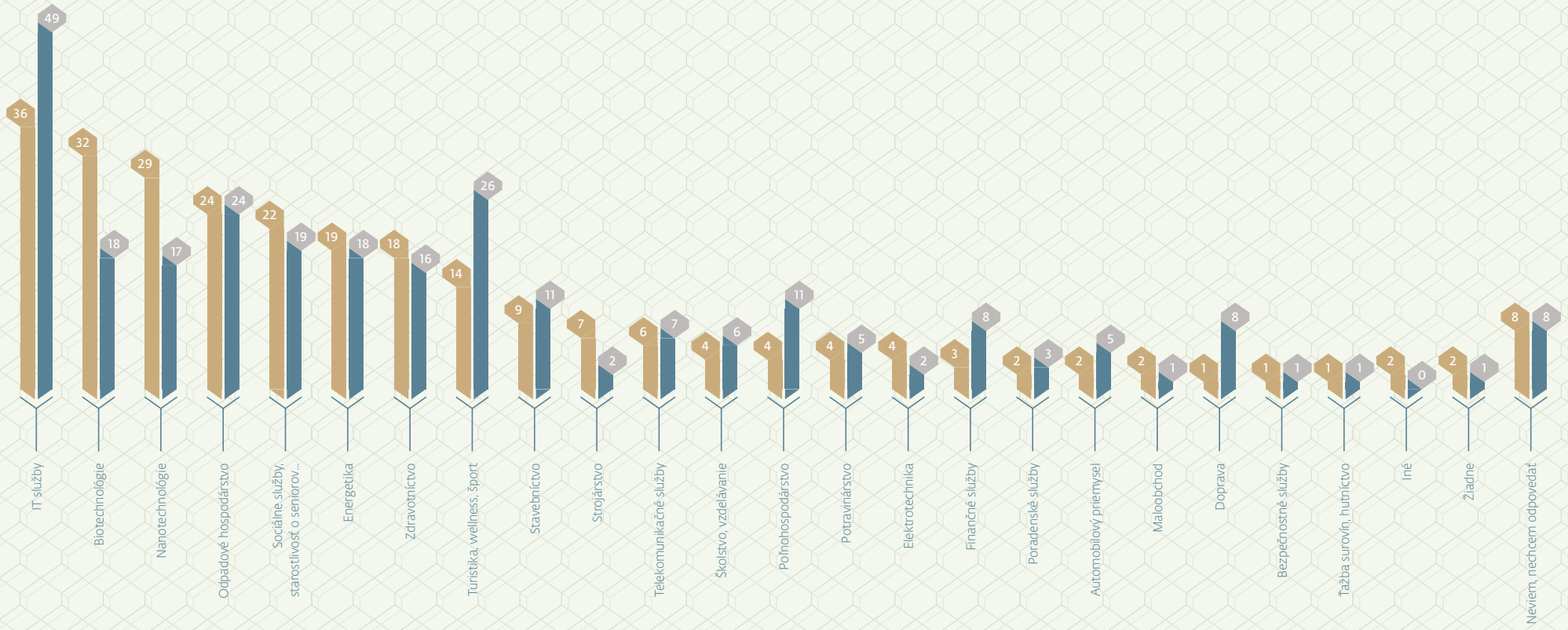

DOLÁROVÍ MILIONÁRI A EURÓPSKA ÚNIA

15 ROKOV V EURÓPSKEJ ÚNII

Po pätnástich rokoch členstva v Európskej únii považujú slovenskí dolároví milionári za jej hlavné výhody bezbariérový prístup na spoločný trh, príchod zahraničných investorov a vonkajší tlak na uskutočňovanie reforiem. Oceňujú aj prínos k bezpečnosti krajiny a zvýšenie našej konkurencieschopnosti. V hodnotení sú na Slovensku milionári oveľa pozitívnejší než bežná populácia, ktorá za najväčšiu výhodu vstupu do Únie považuje čerpanie eurofondov, ktoré milionári vidia skôr ako menej dôležitú. Postoj dolárových milionárov k Európskej únii možno zhrnúť ako triezvy ekonomický pragmatizmus nezaťažený snahou politikov zvádzať na Úniu značnú časť vnútorných problémov krajiny.

? Máme 15 rokov od vstupu do EÚ. Ohodnoťte nasledujúce zmeny podľa toho, ako veľmi ich vnímate ako pozitívny prínos nášho členstva v EÚ.

HODNOTENIE ČLENSTVA V EURÓPSKEJ ÚNII CZ / SK DOLÁROVÍ MILIONÁRI VS. CZ / SK POPULÁCIA (ÚDAJE V %)

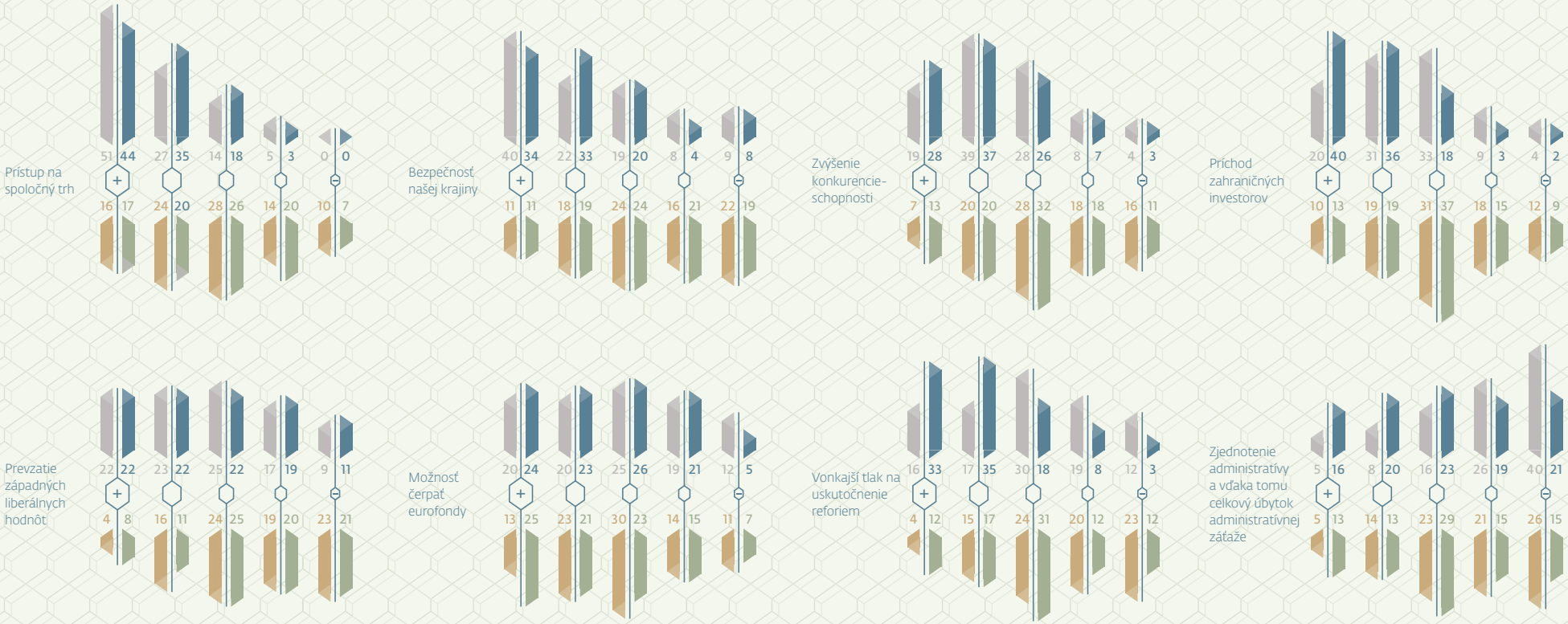

+ Mimoriadne významne pozitívny prínos pre našu krajinu (ČR/SR). | − Nie je žiadny prínos pre našu krajinu (ČR/SR).

DOLÁROVÍ MILIONÁRI A EURÓPSKA ÚNIA

€

VÝHODY PRIJATIA EURA

Najväčší prínos eura po dekáde členstva v eurozóne vidia slovenskí milionári v transakčnej rovine, čo v oblasti ekonomiky predstavuje plus v rozsahu pár desatín percenta HDP. Za hlavné výhody spoločnej meny považujú zjednodušenie obchodnej výmeny s hlavnými obchodnými partnermi (82 %), zníženie transakčných nákladov pri konverzii mien (81 %) a odstránenie kurzového rizika (81 %). Za nimi nasleduje rast atraktivity krajiny pre investorov a s ním spätý rýchlejší ekonomický rast. Nízka inflácia, stabilizácia verejných financií či pokles nákladov kapitálu vďaka nízkym úrokovým sadzbám sú vnímané ako najmenej podstatné výhody. Bežná populácia vníma euro výrazne menej pozitívne a za najväčšie výhody považuje ľahšiu obchodnú výmenu s našimi obchodnými partnermi (40 %) či rýchlejší ekonomický rast (39 %).

? Akou veľmi dôležitou výhodou je podľa Vás po 10 rokoch od prijatia eura? (údaje v %)

HODNOTENIE ZAVEDENIA EURA SLOVENSKÍ **DOLÁROVÍ MILIONÁRI** VS. SLOVENSKÁ POPULÁCIA

+ Mimoriadne významne pozitívny prínos pre našu krajinu. | − Nie je žiadny prínos pre našu krajinu.

DOLÁROVÍ MILIONÁRI A SPOLOČNOSŤ

MILIONÁRI SI OVERUJÚ ZDROJE INFORMÁCIÍ A VERIA TRADIČNÝM MÉDIÁM

Tridsať rokov po Nežnej revolúcii zaradila medzinárodná novinárska organizácia Reportéri bez hraníc Slovensko na 35. miesto rebríčka slobody médií na svete. V porovnaní s predošlým rokom je to prepad o 8 priečok. Umiestnenie krajiny v rebríčku sa tak znížilo už tretíkrát po sebe.

Dôležitosť úlohy slobodných médií a rovnako aj verejnoprávnych médií v spoločnosti si uvedomujú aj slovenskí milionári. Až 84 % z nich uviedlo, že verejnoprávne médiá zohrávajú dôležitú úlohu v mediálnom priestore demokratických krajín (medzi bežnou populáciou to bolo 67 %).

Rovnako 84 % slovenských milionárov si myslí, že ľudia si vytvárajú názor len na základe titulkov článkov a nevenujú pozornosť celému textu, stávajú sa tak povrchnejšími a nepoznajú kontext udalostí. V tomto sa zhodujú aj s bežnou populáciou (81 %).

Čo je potešujúce, drvivá väčšina slovenských milionárov, až 82 % (pri bežnej populácii to bolo 61 %) pri hodnotení objektívnosti informácie skúma jej zdroj a dôveruje jej aj na základe toho, ktoré médium ju prinieslo. Prieskum ukázal aj to, že 73 % slovenských milionárov považuje alternatívne médiá šíriace aj hoaxy a konšpirácie za škodlivé pre demokraciu a pre princípy trhovej ekonomiky (bežná populácia 66 %).

Milionári však médiám vyčítajú čoraz väčšiu bulvarizáciu a kladenie stále menšieho dôrazu na dôležitosť obsahu (81 %). Celkovo sa dá teda povedať, že milionári v porovnaní s bežnou populáciou viac vnímajú dôležitosť nezávislých verejnoprávnych médií, lepšie si overujú zdroje informácií, dôverujú tradičným serióznym médiám a, naopak, menej dôverujú alternatívnym médiám.

? Do akej miery súhlasíte s nasledujúcimi výrokmi o slovenských médiách?

HODNOTENIE SLOVENSKÝCH MÉDIÍ DOLÁROVÍ MILIONÁRI VS. POPULÁCIA (ÚDAJE V %)

Ľudia si vytvárajú názor len na základe titulkov článkov a nevenujú pozornosť celému textu, stávajú sa tak povrchnejšími a nepoznajú kontext udalostí.

Verejnoprávne médiá zohrávajú dôležitú úlohu v mediálnom priestore demokratických krajín.

Pri hodnotení objektívnosti informácie skúmam zdroj informácie a dôverujem jej aj na základe toho, ktoré médium ju prinieslo.

Médiá smerujú čoraz k väčšej bulvarizácii a kladú stále menší dôraz na dôležitosť obsahu.

Alternatívne médiá šíriace aj hoaxy a konšpirácie považujem za škodlivé pre demokraciu a princípy trhovej ekonomiky a pre prinpcípy trhovej ekonomiky.

Tradičné médiá prinášajú kvalitnú, objektívnu žurnalistiku a pomáhajú odhaľovať kauzy.

Šesťuholník so zeleným okrajom znamená 100 %.

NEDOSTATOČNÁ FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ JE SPOLOČENSKÝM PROBLÉMOM

Nielen mediálnu gramotnosť hodnotia dolároví milionári ako nedostatočnú. Za veľký spoločenský problém označujú tiež úroveň finančnej gramotnosti (84 % SR, 88 % ČR). So všeobecnou populáciou sa zhodujú na tom, že by finančná gramotnosť mala byť súčasťou učebných osnov základných škôl, kde by ju mali žiakom predstaviť napríklad formou nejakej podnikateľskej hry. S tým, že pod pojmom finančná gramotnosť sa skrýva nielen prístup k peniazom a k hospodáreniu s nimi, ale tiež investičné správanie, súhlasí 95 % českých a 97 % slovenských dolárových milionárov a 75 % slovenských a 80 % českých zástupcov všeobecnej populácie.

Zneužívanie nízkej finančnej gramotnosti nekalými firmami, tzv. šmejdmi, označilo 89 % slovenských (95 % ČR) dolárových milionárov a 86 % zástupcov všeobecnej populácie (84 % ČR). Zhodujú sa teda na tom, že zmluvy na finančné služby a produkty by mali byť písané bez použitia mätúcich cudzích slov, len jednoduchým jazykom, ktorému porozumie každý. Navyše populácia sa dožaduje vyššej regulácie všetkých poskytovateľov finančných služieb a financií, nielen regulácie bankových inštitúcií.

Zhruba dve tretiny slovenských dolárových milionárov (51 % ČR) a slovenskej populácie (52 % ČR) priznáva, že vychovávať deti k finančnej a investičnej gramotnosti, keď vyrastajú v dostatku, je náročné. Dolároví milionári navyše priznávajú, že v ich okolí nie je finančná gramotnosť samozrejmosťou. V dôsledku toho sa potom od nich často očakáva pomoc.

? Súhlasíte s týmito výrokmi ohľadom úrovne finančnej gramotnosti u nás?

SÚHLASY S VÝROKMI O FINANČNEJ GRAMOTNOSTI OD CZ / SK DOLÁROVÝCH MILIONÁROV VS. CZ / SK POPULÁCIA (ÚDAJE V %)

Finančná gramotnosť by sa mala učiť už na základných školách, napríklad prostredníctvom nejakej podnikateľskej hry.

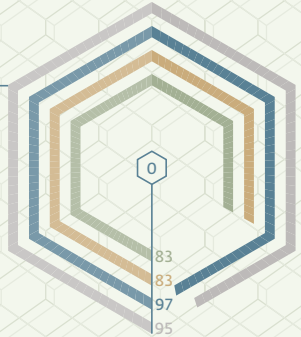

Finančná gramotnosť nie je len o prístupe k peniazom a hospodáreniu. Jej súčasťou by malo byť i investičné správanie.

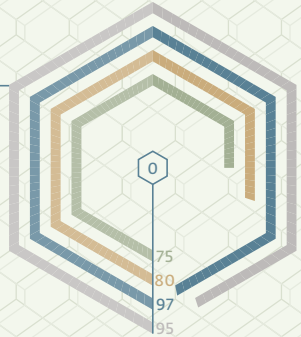

Zmluvy na finančné služby a produkty by mali byť písané jednoduchým jazykom, ktorému porozumie každý, nie sú potrebné cudzie pojmy, ktoré mätú.

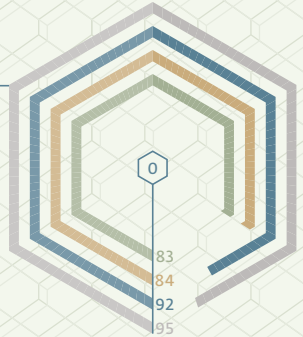

Nízku finančnú gramotnosť zneužíva u nás mnoho nečestných firiem, tzv. šmejdov.

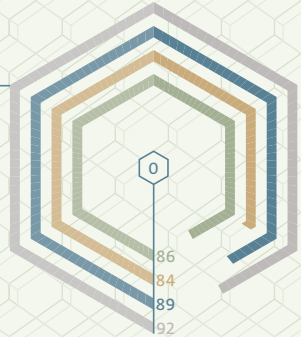

Úroveň finančnej gramotnosti je jeden z dôležitých problémov našej spoločnosti.

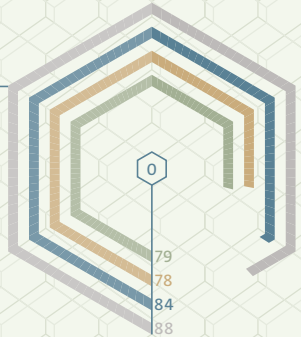

Som síce celkom bohatý človek, ale ani v mojom okolí nie je finančná gramotnosť samozrejmosťou. V dôsledku toho sa často očakáva pomoc odo mňa.

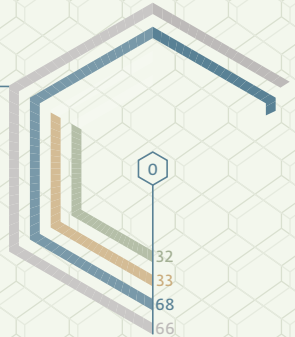

Štát by mal viac regulovať nielen banky, ale všetkých poskytovateľov finančných služieb a financií.

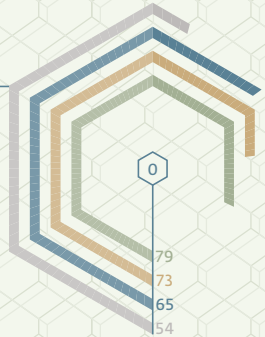

Je náročné vychovávať deti k finančnej a investičnej gramotnosti, keď vyrastajú v dostatku.

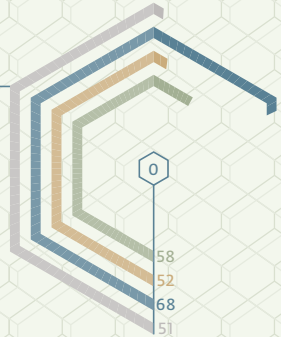

METODIKA PRIESKUMU

Prieskum, ktorý prebiehal medzi júlom a augustom 2019, realizovala J&T Banka v spolupráci s agentúrou Perfect Crowd.

CIELE PRIESKUMU

Cieľom prieskumu bolo zmapovať investičné správanie a životný štýl dolárových milionárov, teda tých ľudí, ktorých disponibilný majetok má hodnotu minimálne 1 milión USD. Do prieskumu sa zapojilo celkovo 282 respondentov z radov dolárových milionárov (165 Čechov a 117 Slovákov). Dáta boli zbierané prostredníctvom online dopytovania. Kvalitatívny pohľad doplnili hĺbkové rozhovory s 10 respondentmi (4 na Slovensku, 6 v Česku).

J&T BANKA, a.s., pobočka zahraničnej banky
Dvořákovo nábrežie 8
811 02 Bratislava

Pre viac informácií alebo
v prípade otázok kontaktujte:

Milan Janásik
PR manažér a hovorca J&T Banky
janasik@jtbanka.sk

www.JTBankaWR.com